Afgørelser – Reg. nr.: 05627.00

Fredningen vedrører: Grishøjgårds Krat

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet

Fredningsnævnet 20-03-1973

Kendelser

Deklarationer

FREDNINGSNÆVNET>

1217 I SØ

REG. NR. 5627.
M. 812
20/3-73.

F r e d n i n g

af

arealer ved Grishøjgårds krat

i

Store Vildmose.

År 1973 den 20. marts afsagde Fredningsnævnet for Nordjyllands amts nordlige fredningskreds i sagen

F.s. 4272/1973: Fredning af arealer ved Grishøjgårds krat i Store Vildmose,

sålydende

k e n d e l s e:

Ved skrivelse af 21. december 1972 har Fredningsplanudvalget for Nordjyllands amt i medfør af § 1, jfr. § 11, i lov om naturfredning af 18. juni 1969 rejst sag om fredning af et ca. 174,47 ha stort areal ved Grishøjgårds krat i Store Vildmose, Tolstrup sogn. Motiveringen for fredningen er følgende:

"Siden 1967 er der på det af Kulturministeriet erhvervede forskningsareal i St. Vildmose, matr. nr. 2x og 1at Vildmosen, Tolstrup sogn, foretaget omfattende undersøgelser af plovspor fra jernalderen. For at disse spor kan bevares, skønnes det nødvendigt, at jorden bibeholder en betydelig grad af fugtighed. Af samme årsag er grøfter på forskningsarealet blevet tildækket og drænene tilstoppede.

De dyrkede landbrugsarealer, der er beliggende syd for det arkæologiske forskningsområde, er stærkt vandlidende og lodsejerne har derfor ønsket foretaget en afvanding. For ikke at få en kanal gående gennem forskningsarealet eller midt igennem de private lodsejeres dyrkede arealer, er Statens jordlovsudvalg, lodsejerne og fredningsplanudvalget

nået til enighed om at placere kanalen parallel med matr. nr. 2x og lat's sydskel i en afstand af 30 meter fra dette.

Ved denne placering af afvandingskanalen 30 meter fra forskningsarealet, formodes det, at grundvandssænkningen på dette bliver minimal og forhåbentlig uden væsentlig skadelig virkning.

Fredningsplanudvalget skal herefter nedlægge følgende påstand om servitut på arealet:

1. Den nuværende tilstand skal søges bevaret, således at arealet kan henligge som moseareal.
2. Det er forbudt at foretage afvandende foranstaltninger, dog skal nødvendig oprensning af tilgrænsende kanaler fortsat kunne finde sted. Oplægning af fyld fra Stavad kanal skal foregå på det 30 m brede areal syd for matr. nr. 2x og lat. Færdsel langs Stavad kanal med de for oprensning nødvendige maskiner skal være tilladt.
3. Det skal være tilladt at beplante arealet syd for matr. nr. 2x og lat efter nærmere indsigt fra de påtaleberettigede.
4. Der tillægges offentligheden ret til gående/færdsel på arealet.
5. Afvigelser fra fredningsbestemmelserne må ikke foretages uden de påtaleberettigedes samtykke.
6. Den nødvendige landskabspleje til bibeholdelse af arealets karakter skal kunne foretages ved det offentliges foranstaltning og for dettes bekostning.

Påtaleretten foreslås tillagt Fredningsnævnet for Nordjyllands amts nordlige fredningskreds samt Ministeriet for kulturelle anliggender."

Lodsejer- og matrikelfortegnelse:

Lb. nr.	Matr. nr.	Lodsejer.	Areal der fredes i m^2
	Vildmosen Tolstrup sogn		
1.	2am	Truckfører Aksel Thomsen, Taffelgårdsvej 300, Vestbjerg.	9000 m^2
2.	2al	Gårdejer Anders Elhardt Nielsen, Taffelgårdsvej 280, Vestbjerg.	9000 m^2
3.	2af	Fru Rigmor Bjerregård, Taffelgårdsvej 246, Vestbjerg.	6000 m^2
4.	2ag	Landbrugsministeriet, v/Statens Jordlovsudvalg, Sct. Annæ Plads 19, København K.	6000 m^2
5.	2ah	Husmand Chr. Jørgen Larsen, Taffelgårdsvej 214, Vestbjerg.	6000 m^2
6.	2an	Gårdejer Erik Holm Nielsen, Taffelgårdsvej 174, Vestbjerg.	1.2000 m^2
7.	2ad	Landmand Jens J. Larsen, Taffelgårdsvej 168, Vestbjerg.	1.2000 m^2
8.	2z	Landbrugsministeriet v/Statens Jordlovsudvalg, København K.	6000 m^2
9.	1at	Kulturministeriet,	31.3510 m^2
	2x	Nybrogade 2, København K.	136.5241 m^2
		Samlet areal, der fredes:	174.4751 m^2

I henhold til naturfredningslovens § 13 er fredningen bekendtgjort i Statstidende og Aalborg Stiftstidende den 17. januar 1973 og i Vendsyssel Tidende den 16. s.m., hvorhos samtlige ejere, brugere og panthavere er indvarslet ved anbefalede breve af 23. s.m.

I henhold til indkaldelsen har fredningsnævnet sammen med de mødte foretaget besigtigelse den 27. februar 1973 og efterfølgende forhandlingsmøde på Mosekroen.

Danmarks Naturfredningsforenings repræsentant på mødet anbefalede fredningen.

Alle lodsejere nr. 1 - 8 samtykkede i fredningen mod erstatning 2.000 kr. pr. ha, nr. 9 (Kulturministeriet) uden erstatning.

Fredningsnævnet finder, at arealerne på grund af deres landskabelige værdi har væsentlig betydning for almenheden, herunder befolkningens friluftsliv, og at bevarelsen er af væsentlig interesse af naturvidenskabelige og undervisningsmæssige hensyn, hvorfor arealerne vil være at frede i medfør af § 1 i lov om naturfredning.

På mødet var Statens jordlovsudvalg repræsenteret ved agronom Aksel Pedersen, Vildmosen, der gjorde rede for afvandingen af landbrugsjorderne syd for den nye kanal og oplyste, at kanalen forløber næsten vandret, at jordlovsudvalget foranstalter og bekoster en uddybning af kanalen med 50 - 75 cm, og at spørgsmålet om vedligeholdelse og oprensning må forventes forelagt landvæsensnævnet indenfor et par år, samt skønnede at den årlige økonomiske byrde ville blive 3.000 kr. for hver side af kanalen for den af fredningen berørte strækning på ca. 2,3 km.

Kulturministeriets repræsentant kunne på mødet ikke give lodsejerne tilsagn om friholdelse for den anførte byrde for nordsiden af kanalen, og fredningsnævnet finder herefter at måtte forbeholde lodsejerne genoptagelse af fredningssagen til fastsættelse af yderligere erstatning, såfremt vedligeholdelse og oprensning også af kanalens nordside måtte blive pålagt dem som bredejere, hvilken forpligtelse de ikke har haft for den gamle kanal, der nu som led i fredningen tørlægges.

Fredningsplanudvalgets repræsentant, landinspektør Sv. Dissing, oplyste, at ca. 70 ha af Kulturministeriets arealer matr. nr. 1at og 2x er udlejet til Pinstrup mosebrug indtil 31. marts 1978, hvilket lejemål fredningen respekterer.

Fremdeles vil fredningsplanudvalget - overensstemmende med lodsejernes ønske - foranstalte og bekoste tilplantning af det 30 meter brede areal, som ligger mellem den gamle skelgrøft og den nye kanal, idet denne bræmme er praktisk uanvendelig til markdrift, og således at der bliver plads til at køre med oprensningsmaskiner langs kanalen. Udvalget vil forelægge lodsejerne en plan for beplantningen.

Fredningsnævnet kan tiltræde den af fredningsplanudvalget foreslåede udformning af fredningsservitutten som ovenfor beskrevet.

Erstatninger.

Fredningsnævnet finder de fremsatte erstatningskrav meget rimelige under hensyn til på den ene side, at arealerne må udgå af markdrift, og på den anden side, at den nye afvandingskanal antages at være til fordel for ejendommenes drift. Med rimelig afrunding fastsættes erstatningerne til følgende beløb:

1. Aksel Thomsen	9000 m^2	2.000 kr.	00 øre
2. Anders Elhardt Nielsen	9000 m^2	2.000 "	00 "
3. Rigmor Bjerregård	6000 m^2	1.400 "	00 "
4. Statens jordlovsudvalg	6000 m^2	1.400 "	00 "
5. Chr. Jørgen Larsen	6000 m^2	1.400 "	00 "
6. Erik Holm Nielsen	1.2000 m^2	2.800 "	00 "
7. Jens J. Larsen	1.2000 m^2	2.800 "	00 "
8. Statens jordlovsudvalg	6000 m^2	1.400 "	00 "
9. Kulturministeriet	167.8751 m^2	0 "	00 "
	174.4751 m^2	15.200 kr.	00 øre.

Erstatningerne forrentes med 1% over Nationalbankens diskonto ved kendelsens afsigelse og fra denne dato og udbetales til ejerne, da ingen anden har gjort krav derpå.

Kendelsen tinglyses på de anførte ejendomme med prioritet forud for pantegæld og andre hæftelser og med påtaleret for Ministeriet for kulturelle anliggender og Fredningsnævnet for Nordjyllands amts nordlige fredningskreds.

Erstatningerne udredes med $\frac{3}{4}$ af Statskassen og $\frac{1}{4}$ af Nordjyllands amtsfond.

Kendelsen kan inden 4 uger fra dens forkyndelse indankes til Overfredningsnævnet, Nyropsgade 22^4, 1602 København V.

T h i b e s t e m m e s:

De ovennævnte ejendomme matr. nr. 2am, 2al, 2af, 2ag, 2ah, 2an, 2ad, 2z, 1at og 2 x, Vildmosen, Tolstrup sogn, af areal

174,4751 ha fredes som ovenfor side 1 - 2 beskrevet og som indtegnet på vedhæftede kort. Gældende lejekontrakt med Pinstrup mosebrug om ca. 70 ha af matr. nr. 1at og 2x indtil 31. marts 1978 respekteres. Genoptagelse af fredningssagen forbeholdes lodsejerne som ovenfor side 5 bestemt.

Carl Nielsen. Th. Haagen. Helge Spejlborg.

==========

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Fredningsnævnet for Nordjyllands
amts nordlige fredningskreds,
den 20.marts 1973.
Th. Haagen.

KORT>

FREDNINGSPLANUDVALGET
FOR NORDJYLLANDS AMT
Aalborghus Slot
Postbox 863, 9100 Aalborg
Tlf. 08 - 161522

SIGNATUR:

Areal, der fredes

(P) Parkeringsplads

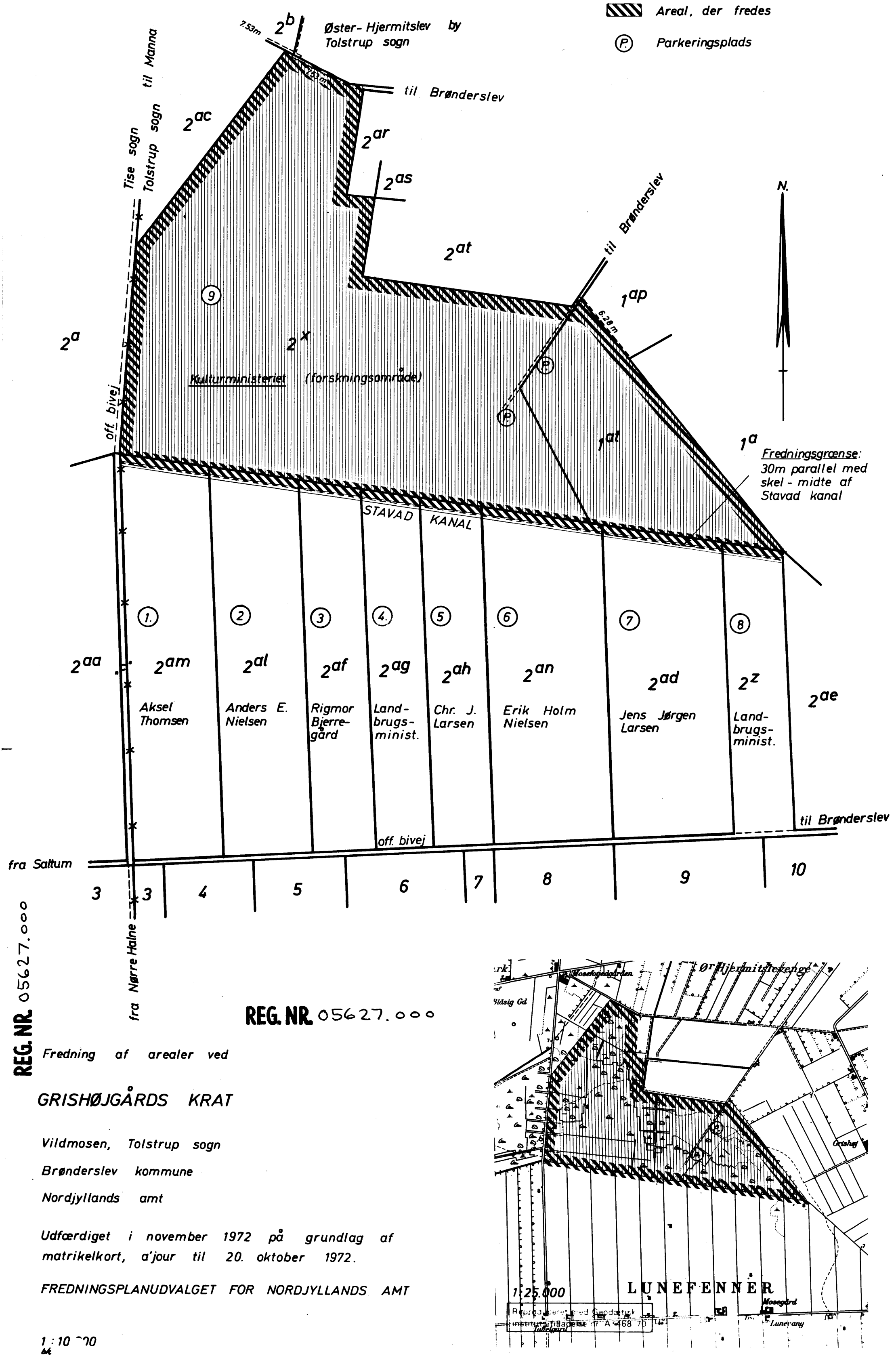

Fredning af arealer ved

GRISHØJGÅRDS KRAT

Vildmosen, Tolstrup sogn

Brønderslev kommune

Nordjyllands amt

Udfærdiget i november 1972 på grundlag af matrikelkort, a'jour til 20. oktober 1972.

FREDNINGSPLANUDVALGET FOR NORDJYLLANDS AMT

1 : 10 000

Denne afgørelse er behandlet i Miljø- og Fødevareklagenævnet
med sags nr. 20/05547.
Klik her for at se afgørelsen.

Fredningsnævnet for Nordjylland, nordlig del,
Badehusvej 17, 9000 Aalborg,
telefon 9968 8461
mail:nordjyllandnord@fredningsnaevn.dk

Den 16. april 2020

Brønderslev Kommune

FN-NJN-52-2019: Hegning ved Grishøjgårds Krat.

Fredningsnævnet har den 2. oktober 2019 fra Brønderslev Kommune for Rasmus Balser Christensen modtaget ansøgning om tilladelse til at etablere hegning på matr.nr. 2aæ og 2av Vildmosen, Tolstrup.

Fredningsnævnet har behandlet sagen uden besigtigelse som formandsbeslutning i medfør af forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk.5, og har besluttet at meddele dispensation.

Sagens baggrund

Arealerne er omfattet af Fredningsnævnets afgørelse af 20. marts 1973 om fredning af arealer ved Grishøjgårds Krat, der er en tilstandsfredning med bestemmelser om, at der skal være adgang for gående færdsel, samt at landskabspleje er tilladt med fredningsnævnets godkendelse.

Ejeren har oplyst, at arealerne er ved at blive tilgroede, og at han af hensyn til pleje af arealerne ønsker at kunne afgræsse med kreaturer og derfor har behov for at kunne hegne arealerne.

Ovenfor ses det med rødt omkransede areal, der ønskes hegnet. Det er oplyst, at der vil blive opsat en låge ind til det hegnede areal.

Ejeren har oplyst, at hegnet vil bestå af én tråd og blive i en højde af 90-100 cm.

Brønderslev Kommune har anbefalet det ansøgte, der omfatter græsning på en del af den beskyttelsesbræmme der er langs Grishøjgårds krat og grøften der dræner engene nord for Taffelgårdsvej, langs fredningsgrænsen (matr.nr. 1a i fredningsafgørelsen)

Der skal opsættes et midlertidigt hegn op omkring arealet for at holde kreaturerne inde. Arealet virker ubefærdet og er kraftigt tilgroet med eutrofe arter. Kommunen vurderer derfor, at det i forhold til naturbeskyttelseslovens §3 og Natura-2000 så vil det være en fordel med græsning på arealet.

Danmarks Naturfredningsforening har i mail af 9. april 2020 tilkendegivet, at der ikke er bemærkninger til det ansøgte, men at det forsat er vigtigt, at offentlighedens adgang sikres.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredning af Grishøjgårds Krat betyder, at det ansøgte projekt kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk.1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier. Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet kan på baggrund af de foreliggende oplysninger meddele dispensation til det ansøgte, der ikke strider mod fredningens formål. Det forventes, at hegnet nedtages, når afgræsning ophører.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Med venlig hilsen

Niels Bjerre

Denne afgørelse sendes til:

1. Tage Leegaard,
2. Jens Gudiksen,
3. Miljøstyrelsen,
4. Brønderslev Kommune, att. Anders Tommerup,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening v/ Lars Schönberg-Hemme,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,

8. Dansk Ornitologisk Forening v/ Svend Erik Mikkelsen,
9. Dansk Botanisk Forening v/ Flemming Thorning-Lund,
10. Friluftsrådet, København,
11. Friluftsrådet, kreds Vendsyssel,
12. Rasmus Balser Christensen.

NÆVNENES HUS

Denne afgørelse vedrører en dispensationsafgørelse fra Fredningsnævnet med sags nr. FN-NJN-52-2019. Klik her for at se afgørelsen.

20. september 2021
Sagsnr.: 20/05547
Klagenr.: 1009638
JSE

MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET
Toldboden 2
8800 Viborg

Tlf. 72 40 56 00
CVR-nr. 37795526
EAN-nr. 5798000026070
nh@naevneneshus.dk
naevneneshus.dk

AFGØRELSE FRA MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET

STADFÆSTELSE af afgørelse om dispensation til etablering af indhegning inden for fredning i Brønderslev Kommune

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 78, stk. 3.[1]

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Fredningsnævnet for Nordjylland, nordlig dels afgørelse af 16. april 2020 om dispensation til etablering af indhegning til græssende dyr inden for fredning på matr. nr. 2aæ og 2av Vildmosen, Tolstrup i Brønderslev Kommune.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet[2] og gebyrbekendtgørelsens § 2.[3] Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

---

[1] Lovbekendtgørelse nr. 240 af 13. marts 2019 om naturbeskyttelse med senere ændringer.

[2] Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

[3] Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 12. maj 2020 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af Friluftsrådet.

Klager har navnlig anført, at der i fredningsnævnets afgørelse mangler stillingtagen til en række punkter med relevans for offentlighedens adgang til færdsel på arealet, herunder sikkerhedsforanstaltninger, låger ind til arealet (herunder antal, placering og type), tidsrammen for opsætningen af det midlertidige hegn samt tiltagets overensstemmelse med eventuelle Natura 2000-planer for området.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit 2.3.

2. Sagens oplysninger

2.1 Ejendommen/området

Klagen vedrører ejendommene på matr. nr. 2aæ og 2av Vildmosen, Tolstrup i Brønderslev Kommune. Ejendommene har et samlet areal på cirka 36 ha og er beliggende i landzone sydvest for Brønderslev.

Begge ejendomme består af aflange matrikler, der udgøres af lysåbne græs- og engarealer. Engarealerne er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. I den nordlige ende af begge matrikler løber en smal beskyttelsesbræmme, der afskærmer et stort moseareal mod nord fra græs- og engarealerne mod syd. Det er på en del af denne bræmme, at indhegningen ønskes etableret.

Området omkring ejendommene består hovedsageligt af åbne mark- og græsarealer. Umiddelbart nord for ejendommene ligger et stort moseområde med enkelte søer, og nord herfor ligger et større engareal. Begge arealer er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Området umiddelbart nord for ejendommene er endvidere omfattet af Natura 2000-område nr. 12 Store Vildmose (habitatområde nr. 12). Udpegningsgrundlaget er en række særegne naturtyper i området blandt andet indlandssalteng (1340), højmose (7110) og surt overdrev (6230).

Den nordligste del af ejendommene, herunder det areal der ønskes indhegnet, er omfattet af Fredningsnævnet for Nordjyllands amts nordlige fredningskreds` kendelse af 20. marts 1973 om fredning af arealer ved Grishøjgårds krat i Store Vildmose.[4]

Fredningen har baggrund i et ønske om at bibeholde fugtigheden i jorden, således at gamle plovspor fra jernalderen kan bevares, samt at bevare området af hensyn til naturvidenskabelige og undervisningsmæssige interesser og befolkningens friluftsliv. Fredningen indeholder blandt andet forbud mod tilstandsændringer og afvanding inden for det fredede område samt bestemmelse om sikring af offentlighedens adgang til området.

[4] https://www2.blst.dk/nfr/05627.00.pdf.

2.2 Den påklagede afgørelse
Fredningsnævnet for Nordjylland, nordlig del har den 16. april 2020 meddelt dispensation til opsætning af en indhegning på ejendommene.

Ansøgningen vedrører dispensation til opsætning af hegn omkring et aflangt areal beliggende i den nordlige ende af matr. 2aæ og 2av. Hegnet skal ifølge ansøgningen bruges som indhegning til græssende kreaturer, der skal udsættes til pleje af arealet. Ejendommens ejer har under sagen oplyst, at hegnet vil bestå af én tråd i en højde af 90-100 cm, og at der vil blive opsat en låge ind til det indhegnede areal.

Brønderslev Kommune har den 2. oktober 2019 fremsat egne bemærkninger til sagen i forbindelse med fremsendelsen til fredningsnævnet. Kommunen har bemærket, at arealet virker ubefærdet og kraftigt tilgroet med eutrofe arter, og har derfor vurderet, at det både i forhold til § 3 og Natura 2000 vil være en fordel med græsning på arealet.

Danmarks Naturfredningsforening Brønderslev har ved e-mail af 9. april 2020 tilkendegivet, at man anser kommunens vurdering for korrekt, men at det er vigtigt, at offentligheden sikres adgang til arealet.

Fredningsnævnet har ved sin afgørelse lagt vægt på, at det ansøgte efter fredningsnævnets opfattelse ikke strider mod fredningens formål, og at hegnet forventes nedtaget, når afgræsning ophører. Fredningsnævnet har ligeledes lagt til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 og 3.

2.3 Klagens indhold
Klager har indledningsvis oplyst, at man ikke er modstander af naturplejetiltaget, men at man savner kriterier for opsætningen af hegnet.

Klager har anført, at fredningsnævnets afgørelse ikke i tilstrækkelig grad har præciseret sikkerhedsforanstaltninger for dyr og mennesker i det indhegnede område. Klager har blandt andet efterlyst en stillingtagen til valget af kreatur, indhegningens længde- og breddemål samt dyrs og mennesker mulighed for flugt, så aggressiv adfærd fra dyrenes side kan undgås.

Klager har endvidere anført, at der bør tages stilling til typen af låger, der skal give adgang til det indhegnede område, herunder at lågerne bør indrettes efter den eksisterende og forventede rekreative brug af området. Klager har i denne forbindelse anbefalet, at der opsættes informationstavler ved lågerne, der fortæller om dyrenes forventede adfærd.

Herudover mangler fredningsnævnets afgørelse efter klagers opfattelse en præcisering af tidsrammen og vilkårene for opsætning af indhegningen. Det bør ifølge klager præciseres, hvor længe hegnet i udgangspunktet må

blive stående, samt hvornår det ønskede resultat med afgræsningen er opnået.

Endelig er det klagers opfattelse, at fredningsnævnet mangler at redegøre for, om arealet er udpeget som Natura 2000 eller er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, og om det ansøgte er i overensstemmelse med arealets plejeplan.

2.4 Fredningsnævnets bemærkninger til klagen
Fredningsnævnet har bemærket, at man er enig med klager i, at dispensationen kunne have haft et mere detaljeret indhold, hvad angår sikkerhedsforanstaltninger, antal låger, typer af låge og tidsramme, samt en mere uddybende Natura 2000-konsekvensudtalelse. Fredningsnævnet har imidlertid opfattet sagen som en sag, der ikke gav anledning til den store tvivl, og man har ment, at den varslede naturpleje vil være til gavn for biodiversiteten. Fredningsnævnet har endvidere udtalt, at man vil være indstillet på at revurdere sagen, hvis man modtager anmodning om genoptagelse.

2.5 Nye oplysninger under sagens behandling
Miljø- og Fødevareklagenævnets sekretariat har ved e-mail af 13. august 2021 anmodet fredningsnævnet om at oplyse, hvorvidt fredningsnævnet er i besiddelse af materiale, der indeholder information om de påtænkte adgangsforhold til den ansøgte indhegning.

Fredningsnævnet har som svar herpå ved e-mail af 18. august 2021 fremsendt et luftfoto, hvorpå der er indtegnet en skitse over den påtænkte indhegning. Af skitsen fremgår det, at indhegningen vil have et led i den vestlige ende og en låge i den østlige ende. Herudover fremgår det, at indhegningen vil bestå af et elektrisk hegn, der betegnes som et "kviehegn".

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger
Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet meddele dispensation fra en fastsat eller foreslået fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, samt hel eller delvis ophævelse af en fredning, kan efter stk. 5 kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Den relevante del af ejendommen er omfattet af Fredningsnævnet for Nordjyllands amts nordlige fredningskreds` kendelse af 20. marts 1973 om fredning af arealer ved Grishøjgårds krat i Store Vildmose.

Fredningen har ikke en egentlig formålsbestemmelse, og fredningens formål må derfor vurderes ud fra baggrunden for fredningen sammenholdt med fredningsbestemmelserne.

Af fredningsbestemmelserne fremgår blandt andet følgende:

„

1. Den nuværende tilstand skal søges bevaret, således at arealet kan henligge som moseareal.
2. Det er forbudt at foretage afvandende foranstaltninger, dog skal nødvendig oprensning af tilgrænsende kanaler fortsat kunne finde sted. Oplægning af fyld fra Stavad kanal skal foregå på det 30m brede areal syd for matr. nr. 2x og 1at. […]
3. Det skal være tilladt at beplante arealet syd for matr. nr. 2x og 1at efter nærmere indsigt fra de påtaleberettigede.
4. Der tillægges offentligheden ret til gående færdsel på arealet.

   […]

6. Den nødvendige landskabspleje til bibeholdelse af arealets karakter skal kunne foretages ved det offentliges foranstaltning og for dettes bekostning."

Om baggrunden for fredningen fremgår det, at den er vedtaget efter forslag fra Fredningsplanudvalget for Nordjyllands amt. Af fredningsforslaget fremgår det, at området indeholder et forskningsareal med plovspor fra jernalderen på matr. nr. 2x og 1at. For at bevare disse plovspor var det nødvendigt at beholde fugtigheden i jorden. Da landbrugsarealerne på de sydlige naboejendomme samtidigt var stærkt vandlidende, og lodsejerne ønskede afvanding, blev det aftalt at lægge en kanal på landbrugsejendommene 30 meter fra matr. nr. 2x og 1at's sydlige skel. Herefter blev der fremsat forslag om fredning med de ovenfor anførte bestemmelser.

Fredningsnævnet vedtog fredningen som beskrevet i fredningsforslaget. Af fredningsnævnets begrundelse fremgår det, at arealerne har væsentlig betydning for almenheden, herunder befolkningens friluftsliv, og at bevarelsen er af væsentlig interesse af naturvidenskabelige og undervisningsmæssige hensyn.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Nævnet skal derfor tage stilling til, om der bør meddeles dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at der ikke er grundlag for at tilsidesætte fredningsnævnets afgørelse om dispensation til det ansøgte. Nævnet har lagt vægt på, at det indhegnede areal efter sagens oplysninger vil være tilgængeligt til fods fra de fredede arealer, hvor der er offentlig adgang. Nævnet har endvidere lagt vægt på, at der i fredningsbestemmelserne er fastsat adgang til at foretage landskabspleje, og at det ansøgte efter nævnets opfattelse må anses som sådant.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at det af klager anførte om manglende angivelse af sikkerhedsforanstaltninger i fredningsnævnets afgørelse, at typen af låge ikke er specificeret, og at tidsrammen for opsætningen af det midlertidige hegn ikke er præciseret, ikke kan føre til et andet resultat, da disse forhold ikke ses reguleret af fredningsbestemmelserne, hvorfor nævnet ikke kan lade det indgå i vurderingen af sagen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder endvidere ikke anledning til at nå et andet resultat på baggrund af klagers henvisning til, at fredningsnævnet i sin afgørelse ikke har redegjort for, om arealet er udpeget som Natura 2000 område eller omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og om naturplejetiltaget stemmer overens med arealets plejeplan.

3.2 Gebyr
Som følge af afgørelsen tilbagebetales det indbetalte klagegebyr ikke, jf. gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 2.

3.3 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse
Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Fredningsnævnet for Nordjylland, nordlig dels afgørelse af 16. april 2020 om dispensation til etablering af indhegning til græssende dyr inden for fredning på matr. nr. 2aæ og 2av Vildmosen, Tolstrup i Brønderslev Kommune.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales ikke.

Denne afgørelse gøres tilgængelig for Fredningsnævnet for Nordjylland, nordlig del (fredningsnævnets sagsnr.: FN-NJN-52-2019) samt for klageren via Klageportalen. Afgørelsen sendes desuden til eventuelle andre parter i klagesagen.

Afgørelsen vil blive offentliggjort på mfkn.naevneneshus.dk. Personoplysninger vil blive anonymiseret.

Miljø- og Fødevareklagenævnet beklager den lange sagsbehandlingstid.

Klaus Meinby Lund
Stedfortrædende formand